

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XI.

V Ljubljani 8. maliga serpana 1858.

List 14.

Zvonoram.

Ko z zarjo zlato beli dan priplava,
Pozdravlja ga zvonjenja čisti don;
Ko v solnce dolgo se bliši narava,
Zapoje spet čversto poldanšnji zvon.
In kadar solnce žarke svoje skrije,
Večerni nebes zalo rudeči,
Še enkrat mili glas Ave Marije
Z visoke line zadoni.

Zato pozdravljam serčno vas, zvonovi!
Ki oznanujete mi zarje plam;
Pozdravljam vas, višav sladki glasovi!
Naj pesem moja slavo peva vam.
Kjer kolj razlega vaše se donenje,
Spreminja se v tihoto svetni šum;
Ko mine dan, večerno nam zvonjenje
Pripelje čede zvezdnih trum.

Nedelj Gospodovih oznanovavci!
Kak' radostno poslušam vselej vas:
Slovesnost svetih vi razglasovavci!
Kak' sladko mi doni v serce vaš glas.
Vi vabite keršanski ljud v svetišče,
Kjer je Ljubezni večne tihi dom.
Če kdaj nemirno vreme nas obise,
Preganjate nevihte grom.

Al vaš nar slajši don pa je, zvonovi!
Ko spremljate mladost nedolžnih let,
Kadar se bliža mizi Jezusovi.
In ga v življenji prvič smé prejét'. —
Pa milo briše si solzé nevesta,
Ko pojete devištva ji slovó;
O, let preblašnih — saj si je svesta —
Nikdar jih več nazaj ne bo!

In kdor končal je časno potovanje,
Zaklenkate mu zadnjikrat v slovó;
Zazibljet ga v sladko, mirno spanje,
De šum posvetni zbudil ga ne bo.
Pa ravno to prežalostno zvonjenje
Napravlja sercu mojimu nemir;
Glasú mrtvaškiga votlo donenje
Je stresajočih misel vir. —

Zato, zvonovi, glasno mi donite!
Naj sega mi v serce vaš mili glas!
K molitvi in pokori me budite!
Dokler mi sije milosti še čas.
Ker tudi meni bodete zvonili.
Ko na mrtvaškim odru ležal bom,
In v hladno krilo zemlje me spremili,
Ko šel bom v večno mirni dom.

Kostanjevica.

Tako-le s hriba doli pastarica
Zamaknjena ogleduje raj planjave,
Ki širi se o znožji na daljave:
V očeh igra ji ginjenja solzica.

Lej tu v podobi se, Kostanjevica! ¹⁾
Enako cerkev tvoja zre z višave
Na rajsko okolico prek Soče, Ipave;
In vabi v njo po gnad — nebes Kraljica. ²⁾

Podvizaj po-nje, srečni ljud okraja!
Saj še kraljevi rod od daljne Sene ³⁾
Sem roma in iše tu tolažbe Njene!

Tu se bivave, tu romar Nje svetiša
Nad svetnih zmot megle povzdigne, zviša:
Tu zre lepote, okusa slasti raja. Hladnik.

Pojasnenja. 1.) Imé samostanske cerkve na hribu poleg Gorice. 2.) Mati Božja je varhinja („patrona“) te cerkve. 3.) Pregani francoski kralj Karl X. je zadnji čas svojega življenja prebival s svojo rodovino v Gorici, in ko je on umrl leta 1836, je družina le še tu ostala blizo deset let, in ves ta čas prav pogostoma in z izgledno pobožnostjo obiskovala in obdarovala to samostansko cerkev; v nje rakah še po smerti počivajo kralj in njegov sin, vojvoda Angouleme, in poslednjiga žena.

List iz Hartuma

od v. č. gosp. Kirchner-ja, 10. majnika 1858, nam tole naznanja:

Ljubljeni prijatelj in brat v Kristusu!

Perviga vel. trav. (majnika) sim se z barko „Zgodnjo danico“ od letašnjiga misijonskiga obiskovanja z Bele reke vernil. Bog nas je v tem novim letu hudo poskušal, kakor morebiti nikoli poprej ne. V treh mescih so umerli 4 misijonarji, trije zmed njih v nar bolj živim delu za misijon, namreč, Možgan, Ueberbacher in Gostner; Oliboni pa, še le vnovič z menoj k sv. Krizu dospel, je precej po prihodu umerl. (Od gosp. provikarjeve smerti čast. gosp. pisavce še nič ni vedil.) Zares, še 3 take mesce, in misijona ne bo več! Tode Gospod bo skerbel! In kakor On stori, je prav, če smo tudi silno poterti in užaljeni. Ako pri silnih opraviilih čas najdem, ti bom obsirniši popisal svojo pot k misijonom ob Beli reki, zdaj pa sim od opraviil popolnoma zagernjen, in ravno komej okrevaj od smertne merzlice, ki me je bila precej po mojim prihodu tukaj na posteljo položila. Torej ne zameri, de tako ob kratkim pišem. Le še dneve naših umerlih nepovračljivih prijatelov. V. č. gosp. Možgan je umerl 24. prosenca (jan.), Ueberbacher 22. svečana (febr.), Oliboni 26. sušca (marca), Gostner 16. mal. travna (aprila).

K sreči naše misijoniša niso osirotene. V Gondokori sta v. č. gg. Morlang in Kaufmann, pri sv. Krizu v. č. gosp. Lanc in od 2 poslednjih mescev v. č. gg. Beltrame, Meloto in Comboni iz Verone, kateri pa bodo v tem letu nov misijon pri Eliab-ih ali pa ob Sobat-u vstanovili (tedaj ga še niso, kakor so bili časniki razglasili; Vr.) in pa neduhovna Albinger in Klančnik, kateri poslednji se misli v Evropo nazaj podati; tukaj v Hartumu sim jest in gosp. Alessandro del Bolseo, ki me zdaj v šoli podpira, od ktere so me opravila popolnoma odtegnile; in zraven naji je še 14 neduhovnov. Kaj pa, de novi misijonarji morajo priti, zakaj smert in bolezní so neogiblivo naše edine tovaršice. — Tri kište (s sadjem) iz Krajnskiga so prišle, tavžentkrat Bog plačaj usmiljenim dobrotnikom. Priporočim drage ranjce in žive misijonarje tebi in vsim našim prijatlom in dobrotnikom v pobožno molitev.

A. U.

Tri zamurce zahvalim za njih pisma: o ko bi prav zapopadli, koliki darovi se delajo za nje in za njih černe brate, mogli bi zares svetniki biti! —

List gosp. Spanring-a od 6. majnika je ravno tega obsega, samo de nekatere okolišine več v misel vzame. On pravi med drugim: 16. prosenca je v. č. gosp. Kirchner s 4 novimi misijonarji proti sv. Križu odrinil. Tam pridši ne najde več v. č. gosp. Mozgana, ker bil je pred 17 dnevi umrl. Tukaj zapusti 4 misijonarje in se podá v Gondokoro; pa tudi tam gori je bil Bog mnogozasluženiga misijonarja Antona Ueberbacherja zmed živih poklical. Ko z Gondokore k sv. Križu nazaj gre, mu že spet z žalostnim naznanilam naproti pridejo, de je v. č. gosp. Franc Oliboni, profesor iz vstava Don-Mazzata, pred 4 dnemi zveličano v Gospodu zaspal; in ko ves prežaljen v Hartum pride, tudi v. č. gosp. vel. namestnika Jož. Gostnerja več ne najde. — Kaj de je mogel čutiti in terpeti, si sami mislite; moje pero je preslabo, de bi to popisal. Le to moram pristaviti, de je v. č. gosp. Kirchner od teh težkih poskušinj tako presunjen, de je ves nadložen in mora v postelji biti. (Iz njegoviga lastniga pisma se vidi, de je že vstal. Vr.) Tudi v. č. gosp. Aleksander del Bosco ima merzlivo; Bog daj, de bi mi ne bilo treba v kratkim zopet kaciga žalostniga naznanila pisati. Ali Božji sklepi so nezapopadljivi. On bo pač vse v naš blagor obrnil. Ako mi Bog ljubo zdravje in življenje ohrani, kakor dosihmal, vam bom v prihodnje vse dogodbe in novice našiga misijona naznanoval. Pred 2 dnema je prišel iz Egipta kupec našiga mesta in nam je veselo naznanilo prinesel, de so pri njem 3 kiše s suhim sadjem za misijon, ki so od vas prišle; o kako hvaležni smo za take darove vam in dobrotnikam. Bog bo obilno povernil. (Jeseni želim zopet kaj suhiga sadja v ta misijon poslati, in prosim torej blage slovenske serca, de bi se na to spomnile, ako jim Bog obilno češpelj, hrušk, jabelk dá. Kako prijetno hladilo jim je taka reč v silni vročini, ko skorej nobene pijače nimajo, si vsak lahko misli. J.)

Od svetiga Križa na Beli reki.

Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Prečastitljivi gosp. J. V.!

Pišem nekaj žalostniga. Gospod Jernej Možgan so bili namenili Evropo obiskati, kakor sim že lansko leto pisal, ali Gospod Bog jih je popred iz tega sveta poklical. Začetek in vzrok gosp. Možganove bolezn je bil, de smo premalo živeža imeli, smo preveč po lovu hodili in so se preveč pregrevali in utrudovali, de so merzlivo dobili. Nismo namreč za otroke nič več živeža imeli, ker so nam na našim polji vso duro tiči pozobali, ki jih je bilo brez števila; duri in so jo zobali. Zato bomo na polje le sirka nasadili; turšice ne morejo tako hitro pozobati kakor duro. Gospod Možgan so bili še čez dva meseca bolni; žele in merzliva se je zmešalo, potlej pa predolgo niso zdravila vzeli, de se je preveč zategnilo, tako de so še čez dva meseca ležali in 25. (gosp. Kirchner pravi 24. Vr.) pros. v Gospodu zaspali, še preden so gosp. Kirchner na Belo reko prišli. Gosp. Kirchner so pustno nedeljo s 4 drugimi laškimi duhovni prišli in z enim kovačem, kateri so vsi letas na našim štacionu ostali; drugo leto pa bodo drugiga kraja poiskali. Gosp. Kirchner so v petik po pepelnici od tod odrinili, in še popred de so v Gondokoro prijadriili, jih je že druga žalostna novica srečala, de so g. Ueberbacher v Gondokori umrl, ki so se bili ravno prav dobro jezika naučili. Tako se ne more kersanska vera razširjati; ko se kdo jezika malo nauči, pa umerje. Zato Boga prosite, de naj gospodam misijonarjem dalje življenje daruje. Gosp. Kirchner so rekli, de v Gondokori se ne more štacion ohraniti, ker nimajo zemljiša, de bi mogli kaj vsejati, če ne bojo ves čas denarja iz Evrope pošiljali, ker se nam nemogoče zdi, de bi evropejci afrikance zmiram z žitom

preskerbovali ali denarje dajali. Zato bojo ranjciga gosp. Možgana besede prav prišle, ker so večkrat rekli, de bodo mogli gg. misijonarji Gondokoro zapustiti, in se v drug kraj podati, če bojo hotli na svojih nogah stati ali sami sebe prehraniti. Gosp. Kirchner so rekli, de bojo otroke, kadar bojo nekoliko odrasli, k nam pripeljali, ker je tukaj dosti zemlje in posestva za obdelovanje in ni treba kupovati. V saboto pred belo nedeljo so z Gondokore k nam prijadriili gosp. Kirchner, in so že spet eniga z njim pridšiga gospoda mertviga našli, gosp. Franciška kateri so sv. Jožefa dan zboleli za vročinsko merzlivo in čez 8 dni umrli. Jest sim — bodi Bogu hvala! dosti zdrav in tudi dosti dela imam, ker smo že šest tokul (koč) in eno kapelico zidali, in brez zidarja ali zidarskiga mojstra. Gosp. Jožefa Lanc-a pa ne morem zadosti pohvaliti, ker se z rokami in usti trudi; ta gospod Lanc so tako potrebni pri sv. Križu kakor oči v glavi. Le sama sva kapelico izzidala, ktere so bili gosp. Kirchner prav veseli in so rekli, de še v Gondokori nimajo tako lepe kapelice ali cerkvice, ker bomo jo tudi z apnam pobelili, v Gondokori pa imajo le černo. Ker na Beli reki ni apneniga kamna, jest sam iz polžev ali iz mušeljnov apno žgem, ki je še skorej belši kakor iz kamna. Ti polži ali mušeljni v reki Nilu rasejo in jih je tudi dosti dobiti, kar je velika dobrota, ker zanaprej lahko z apnam kej naredimo, poprej pa smo le iz ilovice malto delali. Zdaj sva dva delavca, jest in Albin-ger; on vertnar, jest pa zidar in mizar. Tode, če mi Bog zdravje dá, bom devet in petdesetiga leta prišel svojo staro mater obiskat, ako jim Gospod Bog še zdravje ohrani. Še prejden cerkev blagoslovimo, ker še niso altarji dodelani, 14. mal. travna, grejo gosp. Kirchner v Hartum nazaj.

(2. list.) Predraga mati in vsi prijatli, kateri bi radi od mene kaj noviga zvedili!

Ste mi pisali, de bi radi zvedili, kaj je v tistih černih steklenicah. V njih je štrucova mast, ki je dobra, kadar herbet boli ali kaka roka ali noga, ki se mora s štrucovo mastjo dobro namazati in dobro vgnati; pravijo, de jenja bolečina. Prósime me tudi, de bi vam natanko popisal, kako de tukaj je. Pismo, ktero je g. Knaflič 22. svečana pisal, sim še le 18. grudna prejel, in pri prvi priložnosti, 31. grudna, sv. Silvestra dan pišem, in zraven tudi vošim posebno veselo v gnadi Božji novo leto v nar boljším veselji in zdravji itd.

Ker ste me prosili, de bi vam vse natanko pisal, kako de se tukaj živi in koliko de bi denarja za pot potrebovali, *) vam prav natanko ne vém od tod zastran popotnine pisati, pa vender pri eni sredi 300 goldinarjev, ali pa, ko bi jih več skup šlo, 250; če je pa eden, de 1.000 goldinarjev premore in za 500 puš in svinca in smodnika in kotlovine in sekir in za en perst debeliga kufrastiga čibešna, torej za pet sto blaga kupi in 500 za popotvanje v Hartum porabi, veliko dobička ima; če v Evropi za 500 goldinarjev blaga kupi, 500 pa za popotvanje porabi do Hartuma, nar manj 1.500 goldinarjev dobička ima, je popotvanje plačano in nar manj 500 goldinarjev dobička v varžet vtakne. Zato mora pa eden dobro arabski jezik znati, če hoče družbo voditi. Jez, bodi Bogu hvala, arabski jezik za potrebo dosti znam; tode letas še ne morem priti, ker nimam dosti denarja. Če hočete, de že prihodnje leto pridem, in, če nočete dve leti čakati, mi morate pa hitro pisati in nazaj sem popotvanje plačati, ker sam s svojim denarjem morem le od tukaj v Evropo priti, nazaj mi morate pa vi popotvanje plačati ali pa še dve leti čakati, de še nekaj slonovih zobov dobim, potlej se bom pa sam tje in sem gredé živil in od vas nič popotnine nočem.

Gospod Možgan gredo to leto v Evropo; oni (duhovci) so v Kapli domá na Koroskim; če jih hočete popra-

*) So sicer prazne sanjarije od preselovanja v Afriko, kakor slehern lahko previdi; vender se iz pisanja zamorejo marsiktere razmere spreviditi, torej ga podamo. Vr.

žati, kako de je tū, vam bodo natanko povedali, kako se tukaj živi, če nočete čakati, de jez pridem.

K pervimu, puše so potrebne za slone, štuci močni, de ena kugla eno učo vaga, in tudi drugi štuci so dobri, in doplarice, de dobro šreteljne nesejo, ker tukaj so gosi treh plemen, ene so černe velike, de ena od devet do dvajst funtov vaga, in dve druge manjšiga plemena, in so več plemen race, in so divje kure devet plemen, in so marabú in so štruci, marabú veljá en funt peres 600 goldinarjev. Zato bi tu dobro bilo, ko bi eden tudi znal smodnik delati, ker smodnik je zelo drag, 2 funta in pol 5 gold. veljá. Zato ko bi hotli oni samo od lova živeti, bi bilo dobro, de bi smodnik sami delali. Zverin je pa toliko plemen: sloni, žirafe, divje krave, jeleni, koze, sernaki treh plemen, levi dveh plemen, tiger, hijena, nilski konj; neka serna je tako velika, kakor osel; torej kdor hoče, lahko od lova živi. Kar pa živino zadene, krav je veliko tukaj, tode ne molzejo dobro, nimajo toliko mleka, kolikor na Krajnskimi; ovce so pa majhne, koze so tudi majhne in tudi nimajo volne kakor evropejske; tode od divjakov je težko kaj kupiti z drugim kakor s kufrastimi rinkami za roke ali pa za ušesa ali pa za zdravilo, če je kateri bogatin bolan. Trave je tukaj zadosti; tode je nihče ne kosi, ker tudi nihče nima kose ali osle. Ko bi tukaj v Afriki hotli travo poseči, bi lahko sto tavžent krav redili, tode bi tudi 50 tavžent senoskov potrebovali, ker se okoli sto milj dolgo in široko vsa trava z ognjem požge in pokonča. Zato če deset evropejskih kmetov s svojo družino pride, imajo zastonj zemljo in prostor; če jih pa 10 tavžent pride, imajo pa tudi prostor in zemljo zastonj. Pa nikar ne mislite, de sim pijan ali zmešan, ker to pišem, ker vi niste vidili Afrike, jez jo pa vidim, ker po nji hodim. Afrikanska zemlja je dobra in velika, zverine polna, ljudi pa tako rekoč prazna. Jez mislim, de, ko bi veliko Evropejcev prišlo, de tam, kjer bi se Evropejci vselili, v petdesetih letih bi paradiz iz te zemlje naredili; tode kamnja pa tukaj nič ni, de bi mogli hiše zidati; mora se vse iz cegla narediti, namest apna pa z lužo maltati. Nikar pa ne mislite, de so tukaj nebesa; če je tudi dobra dežela, ima pa tudi svoje nadloge. Ob času deževja je toliko komarjev, de človek brez komarnice ni v stanu spati; je pa komarnica iz tance kakor skrinja na štiri vogel narejena, de človek pod njo leži in de komarji ne morejo do njega priti. — Spet druga nadloga so ptiči, katerih je toliko, de, če pšenico vseješ, kadar začne zoreti, bi komej bilo, de bi tako mrežo naredil, kakoršno imajo na Krajnskimi čez majhne sadeže, de jih kure ne zberskajo; tukaj bi je pa za ptiče potreba bilo, ker jih je toliko, de bi pšenice ne jedli. Pšenica in sirk tukaj dobro rasteta, in tudi rajž, jez menim, de bi dobro rastel. Sirk in pšenica, jez menim, v enim letu trikrat lahko izzori. Simsim tukaj tudi prav dobro raste in se prav dobro olje iz njega preša, kakor pri nas laneno olje, in se tudi dobro žge in beli. Tudi indika bi tukaj dobro rastla. Prediva in konoplje še nisim poskusil saditi; ne vem, kako se obnaša. Pavola pa prav dobro raste. Zato mislim, če v resnici misli kak evropejec sem priti, mora vse evropejsko orodje seboj vzeti, samo voza in seni ne, motik pa prav veliko in evropejskih sekir in kuhinjske posodbe in obleke močne, pa ne vroče, ker v Afriki ni zime ali mraza; za 4 leta mora vsaki obleke seboj vzeti in za eno celo leto živeža; tode merzlice se ne smete bati, ker ta gotovo vsakiga obise, tode meni se zdí, de je tukaj velikrat hujši kakor v Hartumu. Torej naj vsaki dobro premisli, kam de gré, to ni v Radovno ali za Urbasovo mlinico ali na Suezakovo, ampak 2.530 ur dalinje naravnost; zato je nektera nevarnost. Z rokodelstvom tukaj ni nič kaj dosti začeti; kadar enkrat evropejci pridejo, bo kaj več z rokodelstvom. Kovaško rokodelstvo bo morebiti še nar bolj, tode bi mogel iz Evrope železa pripeljati, potlej pa tukaj rude železne iskati. Kufrasta in železna ruda je v Afriki, tode tri dni deleč od

naše staje, ker tukaj, kolikor oči deleč nesejo, ni nič viditi gorá, ampak lepa raván. Tukaj 8 mescov dežuje; deževje se začne mesca sušca, pa dežuje do grudna; 4 mesce ni dežja; te 4 mesce se zima ali suša imenuje, tode mraza nič ni; tukaj na polji delajo zjutrej od 6. do 9., popoldne od 3. do 6., ker je vročina, in ni potreba toliko delati kolikor v Evropi. Tode začetek je silno težek. Le pomislite, ko bi v Evropi vse zapustil in v gojzd šel in vse na novo začel, se ne vé, kaj bi popred v roke vzel ali delal, samo de tukaj nobene zime ni, in tudi kamnja in korenin ni treba kopati, ker jih ni. Tode kdor je v Evropi merzel v veri keršanski in nobeniga veselja do nje nima, takiga tukaj treba ni, ker ajdov je tukaj zadosti, de namesti dobrih zgledov pohujšanje dajejo; divjake je treba včasih v dobrim podučiti, pa ne sam hudobniši biti, kakor divjaki. Zato bi tudi dobro bilo, de bi nemško znali, ker so nemški duhovni tukaj, ko je treba k spovedi ali k svetimu Obhajilu iti.

Kar pa Šimen Kovač piše, de bi rad nekaj sekir in cepinov za misijon naredil, naj naredi tucat sekir, šest masik in šest vostik in tucat motik in tri cepine; cepinov tukaj ne potrebujem, ker ni nič gorá. Kadar bo vse to naredil, naj do gosp. Jurja Volca ali pa do gosp. Jerana piše in naj reče, de sim jez vse pri njem naročil; plačalo se mu bo iz misijonske denarnice. Lani sim pisal, de naj mi en štuc za slone streljati sem pošljejo; pa ne vem, ali so pismo dobili ali ne; če pisma niste dobili, vam tukaj spet pišem, de mi ga hitro pošljite; *) tale štuc mora takle biti: parovec s špičasto kuglo tako debelo, de vsaka kugla učo vaga, de je močen, de se ni treba bati, de bi ga razneslo ali raztergalo, če je tudi težek in 6 novih prašnjičnih cevč (prontrerlov) in en prontrerl-šlirel, de, če se ktera prašnjična cevka (prontrerl) zlomi, drugo namesto nje zašravbam. Denarjev nič ne pošljem, sej imate doto tam, ker denarje je težko pošiljati, de bi se ne zgubili. Če štuca sam ne potrebujem, ga lahko prodam. Zato je potrebno, de eniga lovca ali pa štonoviga Tona pošljete, ker puše dobro pozna, in ga poskusi, ali dobro strelja ali ne. Če je tudi drag, na to nikar ne glejte, in ga gosp. Jeranu ali Volcu pošljite, de ga sem pošljejo, ker ga jez in misijon potrebujeva, za misijon mesojed pa zabel. Zdaj vam pa pišem, de sim vesel in zdrav, bodi Bogu čast in hvala, in, če mi Bog zdravje dá, in, če so mati še zdravi in živi, vas bom kmalo obiskal. Usnjar mi je pisal, če je kaj s kupčijo; kož dosti dobi in dober kup in vsaktere kože; bivološka koža 2 gold. veljá; kravja ali volovska 30 grošev. Zdaj vas pa vse prav lepo pozdravim in vošim, de bi vsi v nar večim veselji in zdravji bili. Spomnite se v molitvi mene.

Janez Klančnik.

Olivieri

in njegove nar poslednje djanja.

Iz Gorice nam pišejo 1. t. m.: „Radi bote mende slišali, de je uni teden O. Olivieri šel skoz Ljubljano po železnici v Terst in od tam je z mahomedanskim mladencem prišel v nedeljo zvečer v Gorico. Ob enim naznanim, ako še ne veste, de je bila zmed 2 zamurk v Gorici ena pretečeni petik, druga pa v nedeljo zvečer pokopana. Mende bo saj od njune smerti in vesele svete vdanosti v Božjo voljo kej bolj na tanko naznanil kdo, ki je sam vprico bil“. Tudi v Solnim gradu je nedavno ena tih ubozih deklic, pri 10. letih, umerla, in kako lepa, kako draga je bila njena smert! Tako je zopet več tih ubozih stvari rešenih in zgo-dej k svojimu Stvarniku poklicanih, kteriga obličja bi skorej gotovo nikoli ne bile gledale, ako bi jih bogoljubni starček in veliki terpin za človeštvo, gosp. Olivieri, ne bil rešil. Zares ni majhno dobro delo, že v visoki starosti, z velikim trdam denara po mnogih krajih ponižno prositi, zraven tega od nespremišljenih ali pa prederznih morebiti še marsiktero

*) Je že pred nekimi tedni na pot odpravljen.

preslišati (dokler vse dobro na zemlji tudi nasprotnike ima), potem pa še z večji skerblijavostjo med nejeverniki zgubljenih in zanemarjenih stvari kupovati, skupej spravljati, z mnogimi težavami čez morje spravljati, potem pa spet po Evropi sem ter tje ponujati, jim novih, dobrih, zanesljivih staršev iskati, ki so ob svoje lastne kakor že bodi prišli. Kdor ima pravi zapopadek od vrednosti človeške duše, on trud, skerb in prizadevanje častitljivega starčka lahko zapopade; zares Iskarjotova tesnoserčnost pa bi bila, ako bi kdo groše miloval, ki jih sem ter tje dobrotniki v ta namen darujejo, češ, de denar iz dežele gre. Koliko ga gre pa za kavo in druge sladkosnedarije, za lišp in enake reči, in komu se za to milo stori? Človeška duša je pač več vredna kot par telet ali volov, in ako se zamore z neke-rimi tolarji rešiti, kdo ne bo tega vesel? Nam se misijon g. Olivieri-a silo imenitno delo zdi, ker s tem misijonom se zamurska cerkev silo hitro množi, zlasti še zmagovavna cerkev, ktere udje bodo Bogu neko sveto silo delali, de bi se že skorej tega neizmerno nesrečnega ljudstva usmilil. Olivieri-ev misijon pa je še dalje posebno imeniten, ker je viditi, de začena tudi med same mohamedane ali turke segati, in ako se tukaj dobro vsadi, je dobiček za sv. Cerkev neprecenljiv. O. Verri, Olivieri-ev tovarš, ima zdaj nalogo, celo deržino v Aleksandrii v varnost spraviti, ker žele njen gospodar et domus ejus tota (in cela njegova hiša) keršeni biti. Tudi je v St. Jean d' Acre-u sin zlo bogatiga efendi-a že več let hrepenel po keršanstvu, dal se je skrivej v keršanski veri podučevati, in gnada ga je toliko gnala za resnico, de je 20 letni mladeneč natihamu pobegnil, se dal v Aleksandrii kerstiti in je od tam v Evropo bežal. Gosp. Olivieri mu bo pripomogel, de kje v kak samostan pride. On govori, piše in bere le arabsko. — Enake vesele dogodbe nas opominjo na molitev, ki je bila pred nekaj časom v „Danici“ za spreobrnjenje turkov priporočevana. Zanesemo se namreč, de jih je prav dosti, ki molijo vsak dan Očenaš in Česnamarijo na čast sv. Križu s pristavkam: „O Jezus, zavoljo svoje sv. smerti na križu se usmili ubozih turkov!“ in kteri so duhovni, de se pri spominu za žive tudi turkov spominjo, kar naj bi tudi neduhovni storili. Zanesemo se, de jih skorej ni boljših kristjanov, kakor bodo turki, ko se spreobernejo, kar smo že enkrat v misel vzeli; torej je pač želeti, naj bi jih veliko veliko in prav goreče molilo, de bi turkam luč svete vere že skorej posvetila. Turk ni vetrast kakor zamurce, ne vnmarn, kakor je veliko evropejcev; temuč ko on resnico spozná, gre tako dolgo za njo, de jo najde, če bi ga imelo ne vém kaj stati! Turška prenapetost (fanatizem) se bo v sveto gorečnost spremenila, in imela bo Cerkev nar. lepših kristjanov, ki si jih želeti zamore. Bog nam jih skorej daj; gosp. Olivieri-u pa še zmiraj dosti pomoči za njegovo sveto delo. Ne bo odveč, ako pristavimo še, kako močno de O. Olivieri svojiga tovarša in njegovo bogoljubnost ceni; rekel je enkrat: „Ako bi jest slišal, de je Oče Biadzi (Blaž) kak čudež storil, bi se celo nič ne čudil“. J.

Če je že čas za spreobrnjenje zamurcov?

Večkrat se sliši vprašanje: Če je že čas prišel, de bi se zamurci spreobrnil? Zares vprašanje, na katerim je veliko ležeče. Po vsim, kar se godi in vidimo, bi skorej mogli to-le misliti: Ako se ni prišel čas za spreobrnjenje zamurcov, mora pa saj blizo biti. — če se jim je vender kterikrat res na množice, po cele dežele in kraljestva spreobrniti. De mora to spreobrnjenje blizo biti, bi bilo soditi iz velike sile, s ktero previdnost Božja posamezne zamurske osebe rešuje. S kolikim trudam, po kolikim težkim terpljenji, iz kako silo daljnih nar. različnih zamurskih dežel so otroci, kteri po usmiljenim očetu Olivieri-u sv. kerst prejemale! In skorej tretji del tih otrok v kerstni ne-

dolžnosti s prelepo smertjo kmalo umerje in gredó pred Božji tron, kjer zastran sreče svojih nesrečnih staršev, bratov, sester, rojakov zanesljivo ne bodo molčali. In uni goreči duhovni, ki so že v tolikim številu življenje za zamurce dali, ki tukaj niso dosegli, kar so želeli, ki so komaj v misijon prišli in že so mogli umreti: oni tamkej ne bodo rok križem deržali, bodo iskali stoterno nadomestiti, kar tukaj niso pre-mogli doseči.

Oznakovati se mora sv. evangeli vsim narodom. Pri zamurcih se je oznanoval dosihmal le bolj njih malim, nekaj v njih domačii po misijonarjih, nekaj pa zunaj domačije iz sužnosti rešenim zamurskim otrokam, kakor de bi le še otroci bili zadosti zmožni za čisto keršanstvo; njih starci pa, preterdi, preveč zatopljeni v pregrehe, nezmožni za čisto vero Jezusovo. Temu se le tisti zamore čuditi, kdor čisto nič ne vé, kolika teža je že s samimi njih otroci pri odreji. Odrašenim pa je potreba še prav posebne, neizmerno velike gnade, ktere je pričakovati po Božjim usmiljenji, razun že iz imenovanih virov tudi še prav posebno na prošnjo Marijne bratovšine od Božjiga neskončnega usmiljenja. Tedaj: Silno prizadevanje misijonarjev, prošnje živih in mertvih keršenih zamurcov in njih misijonarjev, obilne molitve za zamurce, k temu še pripravljane mladih zamurcov za duhovski stan (v gosp. Mazzatovi napravi bota mende kmalo 2 posvečena) vse to kaže, de utegne spreobrnjenje zamurcov precej blizo biti, ako ima kdaj priti. J.

Zlata krona Matere Božje.

S tem imenom so te dni iz Milicove tiskarnice prišle lepe, umevno pisane, molitevne bukve, v kterih se nahajajo molitve, pobožne premišljevanja in koristni nauki, ki ti bodo tolažila v britkostih, krepkost v križih in težavah, bramba v skušnjavah in popotnica na pot v dolgo večnost. — Zložil jih je marljivi nekdanji metliški, zdanji polhograjski kaplan, Andrej Andolšek; v tisk dovolilo pa je visokočastitljivo ljubljansko škofijstvo. Tiskane so v stari pisavi. Razdeljene so v dva dela; 1. česenje Gospodovo in 2. česenje Marije Device.

Pervi del obsega jutranje molitve, ure življenja, t. j. nauke, kterih se spominjamo, kadar ura bije; kratke zdihljeje o raznih priložnostih, večerne molitve; štiri sv. maše; molitve za vse dni celiga tedna; molitve za zakrament sv. pokore in sv. Rešnjiga telesa, za pglavitne Gospodove praznike in mnoge druge molitve.

Drugi del: „Česenje Marije Device“ pa obsega zgoli molitve in premišljevanja o Materi Božji; in sicer: dnevnice, trojne molitve k Marii za vse dni celiga tedna, molitve za vse dni celiga mesca, zlasti majnika, ali o šmarnicah; premišljevanja, molitve in litanije za pglavitne Mariine praznike; dvanajstero premišljevanj Mariine imenitosti; dvanajstero premišljevanj Mariine mogočnosti, in ravno toliko premišljevanj Mariine dobrotljivosti. Te premišljevanja bodo posebno o šmarnicah duhovnim pastirjem in vernimu ljudstvu koristile.

Te nar. veči dozdanje slovenske molitevne bukve, ki štejejo 42 pol v dvanajsterki in 1.022 strani, sklepajo Mariine pesmi.

Prav lep pirh in darilo so te bukve pobožnim devicam in častivkam Matere Božje po celi slovenski zemlji. „Zgodnja Danica“ jih torej vsim Slovencam serčno priporoča. ****.

O ti priliki opominimo še treh novih bukev ki posebno tičejo poklic verniga kristjana:

1.) Die Geheimnisse der Liebe Jesu Christi, besond. im allerheil. Sakramente, eine Weihgabe für die ewige Anbetung.

2.) Betrachtung des Leidens Jesu Christi auf jeden Tag des Monates. (Oboje Schaffhausen 1858.)

3.) Das Leben Jesu nach d. Gesichten der gottsel. Kat. Emmerich, I. Abthlg. (Regensburg 1858.)

Česenje in pobožnost do visokosvetiga zakramenta sv.

Rešnjiga telesa se nekako bolj oživlja, slišati je sem ter tje od večniga češenja te neizmerne Svetosti; torej take bukve, ki v to pripomorejo, tolikanj bolj priporočimo, 1. v oziru na ta zakrament posebej, 2. in 3. sploh v povzdigo ljubezni do Jezusa zavoljo vsiga, kar je za nas storil.

Prav primerni in priserčni nauki zastran vsih zadev in dolžnost v keršanskim zakonu se najdejo v majhnih bukvičah: Sechs Krüge Wasser od. Wein für Braut- und Eheleute (Basel 1858.) Ker se v zakonu, v njegovih zadevah otrok in staršev toliko pogubnih grehov dela, bi bilo pač želeti, da bi se enake bukve bolj pogosto brale.

Tudi ti tako!

Ubog zamurec, na Afrikanskim kupljen, je bil v zahodno Indijo na Amerikanskim perpeljan. Bil je v keršanstvu podučen in je tudi po keršansko živel. Ker je bil zvest, si je pri gospodarji zaupanje pridobil in le-ta mu je marsiktere večji opravila zročil.

Nekiga dne je bil ta gospodovavec namenil, si dvajset sužnjev kupiti. Gre tedaj s svojim zvestim Tomam, tako je bilo unimu zamurcu ime, na terg, kjer so te nesrečne sirote prodajali, in mu naroči, da naj takih zbere, kateri bi se mu nar boljše zdeli za delo. Tom mu jih pripelje več, in med njimi tudi moteriga starca, da naj ga z unimi kupi. Gospodar v to ni dovolil, in stari zamurec bi bil ostal, ako bi ne bil sužnjijski kupec obljubil, ga navreči, če dvajset družih kupijo, kar se je tudi res zgodilo.

Ko na dom prideta, je zamurec z vso mogočo družljivostjo unimu črnemu starcu stregel; imel ga je pri sebi čez noč, je z njim pri eni mizi jedel; če ga je mrazilo, ga je na sonce peljal; se je pritožil čez vročino, ga je posadil v senco. Kar koli dober sin zamore svojimu očetu storiti, mu je on storil.

Nad toliko ljubeznjivostjo do tega starca se njegov gospodar čudi in sterči, ter hoče vediti, zakaj to? Sprašuje ga:

„Je li tvoj oče?“

„Ne gospod, ni moj oče.“

„Je morebiti kak brat, veliko starej od tebe?“

„Na, ni moj brat!“

„Ti je morebiti stric, ali kdo od rodovine? Ni mogoče, da bi zgolj tujcu toliko ljubezni skazoval!“

„Ne tako, gospod! ni iz rodovine, še moj prijatelj ni.“

„Kaj tedaj? zakaj se mu tako prijazniga skazuješ?“

„Moj sovražnik je“, odgovori sužnj; „ta me je belim ljudem na Afrikanskim primorji prodal bil; pa ga ne smém sovražiti, zakaj moj gospod oče, to je, misijonar so mi rekli: Ako je tvoj sovražnik lačin, daj mu jesti; ako je žejin, daj mu piti.“ Rim. 12, 20.

Poslednja sodba.

Kdor ima ušesa poslušati, naj poslušaj, in kdor ima serce premišljevati, naj premišluje: kako velik bo strah, ko bo angelova trobenta zapela in narode od vsih 4 vetrov k poslednji sodbi poklicala! Kako se bodo grešnikom roke tresle, kako jim bodo serca trepetala, kako jih bo v obličje spreminjalo, ko bo Sodnik med bliskam in germenjem z nebes prihajal! Pomisli, o človek! kaj bo takrat! Svojih misli Sodniku ne boš mogel skriti, svojih hudih želja ne zager-niti, svojih nesnažnih besed ne zakriti, svojih hudih in zlo pregrešnih del ne utajiti! O pomisli, pomisli, kako bo takrat, ko bodo pohlevni, ponižni, čisti, nedolžni, pravični pri Jezusu in pri angelih na desnici: oh, napuhneni, togotni in serditi, nečisti in krivičniki pa na levici! Dva sta nekdanj skupaj delala: eden bo na desnici, eden na levici; dva sta bila prijatla: eden bo zveličan, eden pogubljen; dva sta bila grešnika; eden se je bil spokoril in je na desnici, drugi je bil v grehu umerl; sestra bo vzeta v nebesa, njen brat bo obsojen v pogubljenje; materi se bo reklo: pojdi ti izvoljena

v večno veselje! razuzdanemu otroku pa: poberi se v večno terpljenje! O kako bo to strašno in grozno! Oh, ko bi vender, ko bi vender še bilo mogoče kaj pomagati! Ali zastoj je, zamujeno je, prepozno je! O, kako se bodo pogubljeni grizli in ujédali, kako bodo vpili in udelevali! S kervavimi solzami bodo na zveličane na desno stran gledali in bodo ob-jokani kričali: „Ti-le tam so, ki smo jih zasmehovali, in jih s sramotivnimi imeni pitali. O mi neumneži! smo imeli njih življenje za nespamet, in njih konec za sramoto. Lejte, tako so oni zdaj prišteti med otroke Božje, in njih delež je med Svetniki! (Modr. 5.)

Pomisli in prevdari in k sereu si vzemi, da zveličani gredo po sodbi za vselej v večno življenje, pogubljeni pa za vselej v večno terpljenje. Grozovitno, prestrašno brezno je med nebesam in peklam in na vekomaj bodo obojni ločeni med seboj! Bog nas varuj nesrečne sodbe in večniga pogubljenja!

Bogokletneže zaverniti.

V nekim poštnim vozu je nedavno sedelo več bradatih in nebradatih, pametnih in nespametnih popotnikov različnih misel. Kteri nar manj mislijo, so tudi tukaj nar več govorili, kakor sploh. Bili so mladi, po mladi šegi vrezani modrači, ki so bili vso novošegasto modrost iz velikiga kotla z velikim koream pohlobotali. Veliko so se bahali, kako de se ničesar ne boje, de je lahko vsak vidil, kakošni serčni preserčni in prešerni možaki de so to. Jest se ne bojim nobene stvari pod solncem, je eden rekel; koga bi se bal? hudiča ne verjamem de bi bil, Bog pa, če bi že kateri bil, je prav modraško pristavil, me pri miru pusti, in jest Boga pri miru pustim; tega se tedaj tudi nič ne bojim. Tudi drugi mladi junaki so bili enake misli, de se ni treba ne Boga ne hudiča bati, kdor če pravi junak biti. To so bili korenjaki še nad Goliata velikana. — V kotu voza pa je neki že malo postaran mestnjan sedel, ki se mu je do tega bogokletniga zlobodranja za malo zdelo. Ti korenjaki, ki se zraven Boga in hudiča, tudi niso bali pošteniga človeka žaliti in nadlegati, spoznajo njegovo nejevoljo in pla-nejo nad njega, rekoč: „No prijatelj, koga se pa vi bojite?“ Pametni mestnjan, ki je malo govoril, več pa mislil, jim je ta-le kratki odgovor dal: „Boga se bojim in pa vsih tistih ljudi, ki se Boga ne boje.“ Telečja modrost je s tem osramotena bila. (Beilag z. Volkshalle 1854.)

Glas zastran Knobleherjeviga spominka.

(Dalje.)

V Ljubljani želi več duhovnov, de bi se Knobleherju spominek v Šen-Klavžu postavil, in če je le kolikaj moč, de bi se telesni ostanki, če bi se nikakor ne mogli vsi, pa saj delama na Krajnsko prepeljali, in de bi se saj nekaj, p. glava, s spominkam vred hranilo.

Z Dobrove. Častita duhovšina in ljudje tukaj želé, de bi se telo č. gosp. Knobleherja v našo domačijo prepeljalo, in de bi se njemu in njegovim ljubljanim tovaršem spominek postavil. Ljudje tukaj zlasti ranjčiga gosp. Matvža (Milharčiča) še zmiraj ne morejo pozabiti, in jim bo posebno ljubo, de se tudi njegovo drago ime v tem spominku ohrani. — I.—

Iz Šmartna v tuhinski dolini. Pošljem vam ta pripomoček s tem namenam, de bi se zemeljski ostanki nepozabljiviga dr. Knobleherja sem prepeljali; ako bi se pa to ne zgodilo, naj bo za afrikanski misijon, ne pa za prazin monument. Sicer je moja misel, de naj dr. Knobleher pri sv. Krištofu počiva, de ga vsi lahko obisejo: kdo pa bi ga hodil iskat v Škocjan? L. Dolinar.

Iz Postojne, 4. mal. serpana. Za dr. Knobleherjev spominek se je v postojnski dekanii naslednji znesek s tem pristavkam nabral, naj bi se Knobleherjevo truplo iz laske dežele v domačijo prepeljalo, in v Ljubljani

bodi si v stolni cerkvi, ali pa pri sv. Kristofu kamniten spominek postavil, in naj bi bile v njem tudi častite imena vsih krajskih misijonarjev ino letnice njih smerti v Afriki vdolbljene — v večni slavi in hvaležni spomin našim rojakam.

Postojnski dekan.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. ***r. Visokočastiti gosp. fajmošter Hicinger hvalijo mašne plajše, kakoršnega so v Cerkni na Tominskih vidili, namreč, s podobo križa, in pravijo, de to temu povedó, komur je mar, svojo cerkev prav po postavi ozaljšati.

Tudi tukaj smo tak mašni plajš vidili pri mojstru Čofu, ki mašne plajše izdeluje; pa moremo spoznati, de nam ni bil prav všeč, in vsakdo, ki ga je vidil, je rekel, de taci ga bi ne kupil. To povém, kar njegovo vravnava in pristojnost tiče. — Pa tudi cerkvene postave taci plajšev ne zapovedujejo; oné sicer velé, de naj ima vsaki mašni plajš podobo sv. križa, pa ne v blago vdolaniga, ampak z robki ali portami, ki so križem našite. Rimski romarji pravijo, de taci mašnih plajšev, kakor jih gosp. Hicinger priporočajo, v Rimu nikjer niso vidili. Le nekaj maliga se od naših ločijo; nekoliko dalji in širji so, kakor ti, ki so se v zadnjih letih pri nas vrinili. Naši stari mašni plajši so skorej prav po rimski šegi. — Toliko, de se kdo ne prenaagli.

Iz Lokavice. „Ljuba Danica!“ Ker ti toliko lepih reči razglasuješ po širokim svetu, in ker je dosti bravam prav dopadljivo, je tudi meni želja prišla, ti naznaniti, kako dobro de se je tudi v našim kraji gorečnost za olepšanje cerkve vnela. Majhno pa lepo poljce se razteza od Ajdovšine naprej proti sv. Križu, in se razširja gori na desno proti velikim goram, ktere se Čaven zovejo. Na koncu tega poljca v kotu, kake pol ure od Ajdovšine naprej in malo na desno stoji vas Lokavica z več malimi vasmí, ktere so posamezno okoli po hribeih, pa se shajajo vender pod enim dušnim pastirjem, ki prav dobro skerbé za svoje ovčice, de bi ne zasle s poti resnice. — Na sredi Lokavice stoji lepa kaplanija, in kakih petdeset korakov proč pri kraji vasi lepa cerkev sv. Lovrenca. De se tukej del ne zamudim, povém samo, kar se je od leta 1848 za olepšanje cerkve, v blagor cele soseske in v slavo Božjo, in dušniga pastirja napravilo v teh pretečenih 10 letih, zmed kterih je bilo tudi ne-ktero slabo, in ob enih časih je nekoliko dragina tudi pri nas pertila, pa pri vsim tem so vender naši dobri sosede si toliko perzadeli, de so naredili prav lep, čisto na novo obzidan žegen (pokopališe), s prostorno kapelo pri kraji, ki ima dve shrambi, eno za merlice, drugo za varha; pa tudi vrata pri žegni so železne in prav na lepim prostoru. Stoji kakih 200 korakov od cerkve. — Res, de dosti so mogli ubožni ljudje pri tem delu poterpeti, ker so sami zastonj delali, pa še v denarji blizo 800 goldinarjev plačali; pa kmali so na to pozabili in lotijo se z gorečnostjo kaplanije, ktero so dosti povišali de ima zdaj 4 prav lepe stanice z vsimi potrebnimi oddelki in prostori zgorej in spodej, tako de je cela kaplanija prav velika in prostorna. Tudi to delo je stalo naše sosede do kakih 800 gold. To pa rada stori ljubezen za svojiga dušniga pastirja, kteri so letas noviga leta dan razglasili, de imajo 909 podložnih duš pod sabo, za ktere vedno skerbé, de bi hodili po pravi poti v Očetov dom, v nebeško kraljestvo.

Ker so naši sosede že tako dobro poskerbeli za svoje pokopališe in za stanovanje svojiga duhovniga pastirja, pogledjmo še v njih cerkev. Cerkev je srednja z visokim zvonikom, s 3 altarji; večí je sv. Lovrenca, na desni sv. Valentina, in na levi Marije Device brez madeža spočete; ima tudi križev pot, pa pri vsim tem cerkev ni bila kaj posebno olepšana. Pogledjmo pa, kaj so v tih 8 letih napravili:

1. Setiš, v koru pred altarjem, prav lep, en kamen bel eden črn, ki se prav lepo podá.

2. Dve prav lepi in veliki shodnici (spovednici.)

3. Lestjanice na sredi, prav lepe, ki so steklenine iz več sort farbe nabranih jagod, in s pozlačenim obročem, in lepim čopi, ki so se v Ljubljani kupili, in se prav lepo svetijo z 8 svečniki.

4. Tri prav lepe sreberne lampe z rudečimi čopi.

5. Šest prav lepih srebrnih svečnikov za veliki altar, ker ob velikih praznikih jih nastavimo do 12 v lepo versto po altarji, nad njimi so pa še drugi majhni svečniki, in še tudi po 8 ali 10 okroglih glažev, kterih vsak par drugo farbo ima, tako de prav dopadljivo po altarji migljá. Na sredi altarja je podoba sv. Lovrenca, ktera je prav lepo premalana s pozlačenim romam, in nad njo lepa podoba Boga Očeta.

Naši fanti in dekleta tudi ne pozabijo poiskati kakih dvajstic za olepšanje cerkve, in tako je tudi z lepimi cveticami ozališan naš altar, in to daje novo serčnost našimu dušnimu pastirju, de se s svojimi ovčicami veselja radujejo.

6. Nova streha nad prižnico, prav lepo narejena, z majhnimi pozlačenimi čopki na okrog, in spredej z deset Božjimi zapovedmi, na verhi pa je lepa podoba angela s pozlačenimi perotmi in z zlato trobento v ustih.

7. Nove orgle so spet ravno pred letam lepo zapele, ki jih poprej nikdar ni bilo. Imajo 14 zaperal (registrov). Vse je veselo, mlado in staro po cerkvi, in pozabi na svoj trud, ki ga je v Božjo čast darovalo, posebno ob rojstvu našiga Gospoda, in o veliki noči, ker se vse prav lepo ozališa in olepša, de po celi cerkvi vse v lučih migljá, posebno pa na velikim altarji se tako sveti, kjer luči gorijo povsod od verha do tal in je ves altar ovenčan z lepimi cveticami, pa tudi na obeh vratih na stranéh altarja, in po vsih oknih so razpeti rudeči perti, de prav dopadljivo zalijajo Božjo vežo. Vse to pomaga k veseli in pobožni rodosti vernih kristjanov. Morem reči, de kadar stopi v to sveto cerkev, in si človek zmisli, kaj je bilo pred malo leti, oh, kakošna de pa je zdaj, se mora veselja zamakniti in s solzami v očeh iz serca zdihniti in reči: O Gospod, tvoje veličastvo je neskončno veliko, kdo ga bo premagal.

Ker sim že zgorej opomnil, de na levi strani stoji altar Marije Device, mi ne dá zamolčati, de tudi ta altar se je ravno teden pred veliko nočjo lepo spremenil, ker naš častivredni duhovni pastir so z marljivostjo opominovali svoje verne prebivavce, de naj se obernejo tudi k Marii in naj jo olepsajo, pa de tudi ona nas ne bo zapustila, ker je naša usmiljena Mati. In res, kmali so poslali po mojstra, in je prav lepo zmalal okrog v altarji s plavo farbo in majhnimi zvezdami, pa na sredi altarja stoji na kufrenim plehu prav lepa podoba Marije Device brez madeža spočete, ktera stoji z ного kači na glavi, ki ima prepovedani sad v svojih ustih, Marija pa gleda gori v nebo in roke razpete derži, kakor de bi gnade delila, ker je tudi res pribežališe grešnikov, in v svoji desnici derži lilijo, lepo podoba svojiga neomadežaniga serca, prava spodbuda vsim starim in mladim, posebno pa še deklicam, de bi se vedno po njenim zgledi obnašale, in v vsaki skušnjavi k Marii se obrnile, ter pomoči prosile, ker ona je kraljica nebes in zemlje, od Boga izvoljena.

Iz Tersta, 2. t. m. — Oznanim vam veselo novico. 27. roznika je bila novo izidana cerkev sv. Janeza Kerstnika v Strani (sv. Ivana) z veliko slovesnostjo posvečena. Berž ob juterni zarji se je zbirala obilna množica iz bližnjiga Tersta in iz vse okolice k novi cerkvi, ki je bila lepo ozališana. Cerkevne vrata so bile z zelenimi vencí ovenčane, s turna in okoli cerkve so belorudeče bandera vihrale, strel iz možnarjev in zbrani glasi zvonov so okoli in okoli slovesnost oznanovali, de tukaj se bo ta dan nekaj imenitniga godilo. Ob 6. zjutraj so se Milostljivi škof pripeljali; šolska mladost z banderam, prebivavci z zelenimi vejami v rokah in duhovščina so jih pri cerkvi pričakovali. Potem ko so Milostljivi škof svetinje in vse drugo pregledali, če je vse v svojim redu, se je berž pričelo posvečevanje. Pri

tem spodbudnim in visokosvetim opravilo so bili pričujoči: Zastopniki (reprezentanti) deželnega poglavarstva in magistrata, udje mestnega svetovavstva, korarji, fajmošter sv. Antona, drugi duhovni, in bogoslovci iz teržaškega semenišča. Potem ko sta bila cerkev in altar posvečena so Milostljivi škof sv. mašo brali. Po sv. maši pa so prečastiti korar in dekan, gosp. Peter Aleš, na prižnico stopili in so s prav živo in gorečo besedo verne opomnili, kako svet in častljiv je novo posvečeni tempelj Božji. Sveta tihota je bila po cerkvi in vsi navdihnjeni so bili poslušavci, premišljajoči priserčni nagovor in tehtnost cerkvenega praznika.

Popoldan ob 5. je bilo v procesii prenašanje ss. zakramentov iz ondašnje stare kapelice v novo cerkev. Neštevilno veliko ljudi je Boga spremljalo, in viditi je bilo očitno na obrazih vsih pričujočih, da so posebno ginjeni in z Božjim strahom napoinjeni, ko so se od stare cerkvice poslovili. Vidi se iz tega, kako močno in rada se duša sklene s tistim svetim krajem, v katerim človek od svojih mladih dni pobožnost opravlja. Pristaviti še moram, da tukaj v Terstu se je z neutrudljivo skerblijvostjo našiga Milostiviga škofa za Božjo čast veliko veliko storilo. 110 let je preteklo, kar je bil del noviga mesta (città nuova) v Terstu vtemeljen, in v prvih 100 letih je bila le nova cerkev sv. Antona izzidana; v poslednjih osmih letih pa ste se zali cerkvi sv. Jakoba in sv. Janeza Kerstnika iz tal vzdignili, in vse to na stroške slavniga tukajšnjiga magistrata, in ob kratkim imajo biti zopet druge 3 nove cerkve zveršene. Iz tega sklenem, da Teržani ob času, ko trgovstvo ravno ne napreduje nar boljše, z zidanjem Božjih tempeljnove pomoči pri Bogu išejo, da bi se jim nekdanja sreča nazaj povernila. (Bog jim jo daj! zares so je vredni s svojo lepo gorečnostjo za Božjo čast. Vr.)

Na Reki, 21. rožnika. — Dans Vam zamorem kaj pisati od lepe slovesnosti, ki je bila v spomin sv. Alojzja, šolskiga patrona. Kakor povsod, se tudi pri nas ta dan praznično obhaja, in navada je, da se tudi gimnazijalnim učencem prvo sv. Obhajilo deli. V ta namen je slovesna peta maša z leviti: vsi učenci so pričujoči, tisti pa, ki gredo pervikrat k Gospodovi mizi, so v posebnih klopéh z gorečimi svečami v rokah. Sv. opravilo se začne. Po odpetim evangeliu sledi kratek govor, v katerim je gosp. katehet kej lepo čednosti sv. Alojzja razlagal, ter z živo besedo priporočal, ga nasledovati vsim, še posebno pa tistim, ki bodo pervikrat sv. Obhajilo prejeli. Potem je darovanje sveč, in sv. opravilo se je nadaljevalo do zavzivanja, kjer je Gospodov mašnik po svojim obhajilu tudi pervence obhajal. Po maši so dobili primerne darila v vedni spomin tega presrečnega dneva. O de bi jih ljubi Bog na prošnje sv. Alojzja blagoslovil s svojim obilnim blagoslovom, pa tudi vse druge, da bi ga nasledovali v pokori, kolikor ga nismo nasledovali v nedolžnosti! — Bila je tudi v nunski cerkvi taka slovesnost za žensko mladost, in sploh je slišati, da je vsim prav po volji. — Obhajale so se tudi ta čas devetdnevne pobožnosti k sv. Janezu Nepomucenu in Filipu Nerju, ki ju tukaj zelo časté. Sv. Vida dan je tukaj zapovedani praznik, ker je sv. Vid mestni patron. Takrat je posebno v Šent-viški cerkvi slovesna služba Božja in popoldne pete večernice z litanijami in blagoslovom. —

Vesela novica za tukajšnjo škofijo je, da so sv. Oče, papež Pij IX., blagovolili senjsko-modruškiga škofa, Mirka Ožegovića barlabaševškiga, zvoliti svojiga pristolnika (assistens solio Pontificio) za njih velike zasluge za cerkev, šolo in dom. Cela škofija in domovina dobro vé, pravi dopis iz Rima, kakiga pastirja, očeta, varha, in rodoljuba ona ima v svojim Mirku, da ga mora sadnjegovih del, njegoviga truda očitno priporočati, in da je glas njegov tudi prišel čez jadransko morje v srečno mesto do prestola sv. Očeta. — Ker je tudi tukaj zelo vroče (po 24° R. vročine; po noči se kej maliga spremeni), se opravljajo molitve, da bi pohlevniga dežja sprosil. Dozdaj so le kake

kapljice priletele, in bati se je, da bi prevelika vročina sadežem ne škodovala.

Iz Goriškiga. Ljuba „Danica“! ker se iz naših visokih tominskih hribov malokdo kaj v „Danici“ oglasi, menim ljubim bravcam vstreci, ako jim veselo dogodbo razglasim, ktero smo tukaj pri fari na šembiški (šent-viški) gori od 13. do 23. tekočiga kresnika slovesno obhajali. Imeli so namreč visokočastiti očetje misijonarji iz reda svetiga Vincencija Pavlanskiga, gg. Jakob Horvat, prednik, Franc Cainker in Jožef Premož, tukaj ljudski misijon z velikim trdom in duhovnim pridam. Iz vsih in celo daljnih okolice so visokočastiti duhovni prihiteli (bilo jih je 29), in so imenovane očete pri spovedovanji neutrudljivo podpirali. Akoravno je bila množica, željna lepih in zveličanskih nauk, precej od začetka v obilnim številu celo iz daljnih krajev prišla, se je vender od dne do dne le še bolj množila, tako da zadnje dni misijona bi se bilo lahko vprašalo: „Kje bomo kruha dobili za njih toliko?“ — Očetje misijonarji so sicer že v daljne kraje odrinili, da bodo tudi drugod ljudske vaje imeli; ali naši pobožni farmani se še le radi od lepih slišanih pridig pomenkovajo in goreče želje razodevajo, da bi ti očetje še kdaj in le skorej v našo faro nazaj prišli! morebiti se bo kako bolj urno però od te reči oglasilo, za tega del le rečem: Gospod Bog nam še dolgo — dolgo te spoštovane očete ohrani in blagoslovi njih trud! Ponikovec.

Razgled po keršanskim svetu.

Dunajski kardinal knez in vikši škof so naznanili, da bodo odstopili iz ondotne družbe zoper terpinčenje živali, ker se v njenih pismih čezdalje bolj „racionalizem“ razodeva, v katerih se živali za „nedoletne brate“ ljudi zmanjajo. — Na Dunaji se bo prihodnje leto obhajala petstoletnica, kar je bil položen vkladni kamen za stolno cerkev sv. Štefana, namreč, 7. mal. travna 1359 pod velikim vojvodom Rudolfom IV. — V „Bohemio“ pišejo, kako da se na Dunaji romanarija zmirej bolj vgnjezduje, in da se tisti „Kreuzerblätter“ bolj ali manj išejo le po večji ali manjši mikavnosti vsakčasniga romana, brez kteriga, se vé da, ne morejo živeti. Čudno je vender, da posvetniga in, češ da, še učeniga človeka toliko veseli, kakor kuro, po blatu, smradu in smeteh berskati, ktere je kaka sanjarska glava skupej znesla. „So se modre mislili, so pa neumni postali“, pravi Duh Božji. — Sv. Alojzja dan je v Solnim gradu umerla mlajši ondotnih zamurk, 10letna Angela, po mnogim hudim terpljenji. Blizo od ravnika do Egipta privlečena, je bila ondi po gosp. Olivierii rešena. Njen pregovor v boleznih je bil: „Vse iz ljubezni do Boga“. — Za cerkev „Rocca di papa“, blizo Rima, je umetnik Achterman o predlanskim Božiču izdeloval podobo žalostne Materne Božje. Na enkrat se pridervi več starejih in mlajših deklic, ki se jokajoče pred podobo veržejo in tamkej molijo in zdihujejo. Pobožni umetnik se ne more zderžati, tudi on poklekne in z njimi moli. Še le ko so bile Marii svojo stisko potožile, razodenejo tudi umetniku, da imajo umirajočiga brata doma, in ker ljudje ne morejo več pomagati, da pri Marii Devici pomoči išejo. In niso je zastonj iskale, ko namreč domú pridejo, so našle svojiga brata zdraviga in veseliga. — Pred nekaj časom pride v Rim mlada Amerikanka se ozdravljati, ne pa zavolj vere, ker je menila, da se že v pravi veri znajde. Neki dan obise grob ss. apostelnov Petra in Pavla, in ta pogled jo je tako ginil, da je iskala katoliško vero spoznati, ktero je tudi že sprejela; potem se je napravila k svojim otrokam, ki jih je imela po raznih hraniliščih ali penzjonatih, da bi tudi nje k nogam Kristusovim peljala. Pisma od njeniga moža iz Amerike ji upanje delajo, da bo vsa deržina se pokatolicila. Ta gospá je iz višjih stanov, učena, in upa se, da bo njena luc tudi drugim zasvetila. — Iz deržave Chili, v Ameriki, je prišel duhoven v Rim v ta namen, da bo ondi vravnaval

za veliko ameriškansko semenišče, ko bo neki zamoglo 100 mladencev iz različnih ameriških držav hraniti. — V Čividalu so pred 3 tedni v. č. škof iz Vidma 26letnega pruskega protestanta v katoliško Cerkev sprejeli. — Londonski krivoverski nadepiskop je dva svoja duhovna službe odstavil, ker je zvedil, da sta spovedovala in odvezovala, kakor pri katoličanih. Tako se med anglikanskim duhovstvom naznanjuje mnogo naklonjenosti k katoliški Cerkvi.

Domače duhorne vaje,

svetó živeti in zveličano umreti.

(Dalje.)

Očiševanje od korenin grehov, ki so v volji. Tretja korenina greha v volji je spačena volja, zares žalostna reč! Spačena reč se težko dá vravnati. „Perversi difficile corriguntur“, „spačeni se težko popboljšajo“, pravi sv. Duh. Tukaj ne zda kej dosti ne učenost, ne nauk, ne lep zgled. Tako spačeno voljo ima veliko posvetnjakov vsih stanov, ki jih precej glava boli, ko kej dobrega slišijo ali vidijo, ker njih spačena volja tega ne more prenašati; njih želodec želi strupa, in se mu merzi do zdrave jedi. Spačena volja se ustavi pred cerkevjo, ko je treba vanjo iti; se vsede na jezik, ko je treba moliti; široko pa usta odpira, ko se je čas postiti; človeka ternkaniga in oberzdaniga derži, da k spovedi ne gre. Spačena volja je mrtva in zaspana pri sv. roženkrancu in križevim potu (ako je primorana vprico biti), živa in zgovorna pri policu in čenčanju; ji sije solnce na obrazu pri godcih in komedijah, se ji pa lice in nos obesi, ko mora kej zveličavnega viditi in slišati. Spačena volja je merzla pri svetosti, gorka pri posvetnosti in grešnosti. Ona meče na tolarje na lišp in krišp, na pivk in čivk; omedljeva pa pri vinarji za cerkev in misijone. Bog nas varuj spačene volje! —

Kako bi se tukaj pomagalo? Prav težko. Tukaj je pomanjkanje vere ali pa prederzno zaupanje vzrok, ali bolj prav reči: nasledek hude volje. Pomanjkanju vere se nasproti pride s poslušanjem Božje besede in z branjem, ali hudo voljo je težko k temu pripraviti. Ko je sv. Ignaci Lojolan ranjen ležal, je želel brati. Le z nejevoljo je vzel v roke bukve od Jezusoviga življenja, vendar jih je bral, da si je čas preganjal. Ali glej! čezdalje bolj so se mu priljubljale. Nezmerna ljubezen Jezusova v njegovim djanji za nas, in zgledi prelepih čednost nad svetniki so ga premagali. Potoki solz mu polijajo grešne lica. Ignaci je vstal svetnik iz bolniške postelje, ki je bil grešnik na njo položen. — Prederzno zaupanje pa je nevaren greh zoper sv. Duha. Taki grešnik ne pomisli, da Božje usmiljenje ima pri slehernim človeku število, mero in tehtnico. On odpusti skesanemu in popoljšanemu, ni pa podobin otroku, ali slaboumu, da bi se komu dal zasmehovati. Hudobnost in ostudnost vekomaj ne more z neskončno Svetostjo biti. S kozli živeti, pa z angeli se po smerti veseliti: komu to gre v glavo. Česa se boš v nebesih veselil, ako nič dobrega storil nisi? Zraven Jezusa na križu se je eden pogubil, da se ne prederzneš; eden se je zveličal, da ne obupaš. (D. sl.)

Pogovori z gg. dopisovarci.

G. A. J.: Prav lepa hvala za naznanilo. — G. J.—e: Taki dopisi so nam posebno dragi; Bog plati! Ravno tako tudi unimu iz L. — G. K. v F.: Škoda, da je za zdaj prepozno! Pa drugikrat. Kar „Dan.“ tiče, se bo spolnilo. Tako obiskovanje bo nas močno razveselilo. — G. Fr. K.: Za zdaj prepozno; drugikrat bo „Dan.“ premilo pismo zastr. ranje. mis. M. naznanila. — Več dobrotnikom zamurci: „Bog plačaj!“

Mili darovi.

Za Semičane:

Bog obvari uboziga kmeta hude toče: 5 gold. — G. M. M. 1 gold.

Za dr. Knobleherjev spominek.

Prenesek od 1. naznanila 2 cekina in 113 gold. 50 kr.

Gospod Anton Kurz	3 gold. — kr.
„ Janez Kapus	2 „ — „
„ Peter Urh	2 „ — „
„ Valentin Murnig	3 „ — „
„ Anton Pokorn	3 „ — „
„ France Križaj	2 „ — „
„ Janez Pašič	2 „ — „
„ Alojzi Mulej	1 „ — „
„ Leopold Albrecht	3 „ — „
„ France Sporn	1 „ — „
„ Lorenc Albrecht	1 „ — „
„ Lorenc Rudolf	2 „ — „
„ Janez Faidiga	1 „ — „
„ Janez Oblak	1 „ — „
„ Juri Volčič	1 „ — „
„ France Ledrer	1 „ — „
„ France Klemenc	1 „ — „
„ Janez Podgoršek	1 „ — „
„ Lorenc Pogačar	1 „ — „
„ Andrej Križaj	1 „ — „
„ Luka Tavcar	1 „ — „
„ Henrik Likar	1 „ — „
„ Matevž Perhave	1 „ — „
„ France Steiner	1 „ — „
„ Korl Premrov	2 „ — „
„ J. Kovacič	1 „ — „
„ J. Vesel	1 „ — „
„ M. Leban	1 „ — „
„ A. žl. Garcarolli	1 „ — „
Do tod iz Postojne, skupaj 43 gold.	
„ M. M.	2 „ — „
„ Anton Haidrih 1 tolar	2 „ — „
„ B. B.	8 „ — „
Meta Škof	— „ 12 „
Gospod Juri Krasevic	1 „ — „
„ Jož. Jerič	1 „ — „
„ Kresničar	1 „ — „
Gg. Fr. H. in J. S. duhovna v Ljubljani 1 cekin = 20 fr.	
Devica 1 tolar	1 „ — „
Devica 3 petice in 1 dvajsetico, t. j.	1 „ 5 „
Gospod L. Dolinar 1 ces. cekin	
„ Anton Lesar 5 petic, t. j.	1 „ 15 „
Dobrotnica iz Ljubljane	5 „ — „
Johana Trošt iz Šembida na Ipav.	— „ 15 „
Franca	— „ 40 „
Iz Ipavskega je dospelo k poprejšnjim 91 gld. 50 kr.	
še naslednjih 11 gold. 50 kr., tedaj od tam vsiga skupaj 103 gold. 40 kr.	
Gospod Miha Terčič	2 „ — „
„ Miha Burja	1 „ — „
„ Anton Budav	1 „ — „
Janez Zvokel	1 „ — „
Janez Lekam	1 „ — „
Matevž Lavrenčič	1 „ — „
Luka Trošt	1 „ — „
Mica in Zefa Trošt	1 „ — „
Johana Jovančič	— „ 30 „
Mica Merlak	— „ 30 „
Barba Semič	— „ 30 „
Janez Benčina	— „ 30 „
Jože Sever	— „ 20 „
Pavle Premrov	— „ 30 „

Skupaj: 2 cekina in 79 „ 17 „

S poprejšnjim: 4 cekini in 193 „ 7 „

Duhorske zadeve.

V ljubljanski škofii. Lokalija Čatež je izpraznjena in prošnje za njo do vis. c. k. vladije se od 1. t. m. po navadi oddajajo. Gosp. Juri Kobe, lokalist v Čatežu, je namreč 29. u. m. po duhovskim pravilu za mertudam z naglo smertjo umrl. R. I. P.!

Spremembe v lavantinski škofii. Za dekan-skiga oskerbnika v konjiški dekanii je izvoljen čast. gosp. Janez Kunej, fajmošter v Čadramu. — Čast. gosp. Korl Križ, kurat pri sv. Vencelnu, je v 56. letu svoje starosti umrl. R. I. P.!